

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

לא.

עין משפט נר מצוה

מב א מיי פ"ב מהל
נרצות ה' א נטור
ח"ט סי' קפטן:

רבינו חננאל

רב מתנה [אמר] יום
[שנתנו] הרגו ביתר
לקבורה. וכו' ביום תקנו
הטוב והמטיב, הטוב שלא
הסריחו והמטיב שנתנו
לקבורה. יום שפסקו בו
לכרות עצים למערה,
כדוגמת [א] הגדול אומר
מט"ו באב תשש כחה של
חמה ולא היו כורתין עצים
למערה מפני שאין יבשין.
וכיון שאין יבשין מתליעין.
וקא, יום תבר מגל.
כלומר, מעתה אין אנו
צריכין מגל לתרוץ בו
עצים. [ומכאן ואילך]. פי
מט"ו באב, מי שמוסיף מן
הלילה ליום, כלומר, עומד
בלילה ושונה שכבר האריך
הלילה, ומי שלא וסיף
תקבריה אימיה, שאינו מן
החכמים שמגדירין שינה
מענייהן בעולם [הזה]
וחיים לעולם הבא.
הדרן עלך
בשלשה פרקים

רבינו גרשום

יום שפסקו מלכרות
עצים למערה. ומיכן
ואילך מוסיפין לעסק
בתורה. תשש כחה של
חמה. ואינה מייבשת
העצים. יום תבר מגל.
כלומר, מיכן ואילך אין
צריכין המגל לכרות עצים.
ולא מוסיף. מלילות על
הימים לעסק בתורה,
[ויסוף]. לפי שכבר גדולין
הלילות. [כל הפלים].
המשאלות זו לזו טענות
טבילה, שמא נדה הין.
אפי' מקופלין. חיישינן
שמה ישבה עליהן נדה.
לעשות מחול להצדיקים.
שהצדיקים עושין מחול
והקב"ה יושב באמצע.

ומראה לו לזה ואומרים, הנה אלהינו זה קיינו לו ויושיענו זה ה' קיינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.
הדרן עלך בשלשה פרקים

ומראה לו לזה ואומרים, הנה אלהינו זה קיינו לו ויושיענו זה ה' קיינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.
הדרן עלך בשלשה פרקים

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

* הדרן עלך מסכת תענית והדרן עלך. דעתן עלך מסכת תענית ודעתך עלן. לא נתגשי מינך מסכת תענית ולא בעלמא דדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. (** חנינא בר פפא רמי בר פפא נהמן בר פפא אחאי
בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורקב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי
תורתך: מאויבי תחבמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקך למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיך כי גם חיותיך: ברוך אתה יי למדני
חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים. אנו
משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינן מקבלים שכר. אנו רצים והם
רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמיה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בה:
יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שערותני לסים מסכת תענית בן תעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמוד וללמוד לשמור ולעשות ולקיים את
כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולרועי שלא תמוש התורה מפי ורעי ורעי עד עולם.
ותתקיים בי בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. כי בי ירבו ימיך ויסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר
וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא. ולאחיא מתאי. ולאסקא לחיי עלמא. ולמכנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה. ולמקער
פולחנא נוכרָאָה מארעא. ולאָתבא פולחנא דשמאי לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, ויצמח פרקנה ויקרב משיחהו. בחיובו ובנימיוכו
ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר
ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא. ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל
תלמידיהו ועל כל תלמידי תלמידיהו, ועל כל מאן דעסקין באוריתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר. יהא להון ולכון שלמא רבא חנא
וחסדא ורחמי וחי אריכי ומוזני ריחיי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמאי וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל,
ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

* פי' הגון על זה ממנו בספר החיים שחבר אחי הגאון מהר"ל מפראג. בספר זיכות ח"א פ"ג, (** כיומא וסוף משנת רמ"א ז"ל וכן בסוף י"ג כ"ב כמו רמזים על הזכות שמות הללו.

(א) נרצות מה: (ב) כ"ב
קפ"א: (ג) ג' נ"ל ע"י דמילא,
(ד) ז"ל יסף ק' ר' כ"ב
וע"ש בנב"ש: (ה) ג' נב"ב
למא אלא כן למא מלי יסף
מני רב יסף תקבריה
אימיה: (ו) נסמיה פב.
וע"ן: (ז) ע"י הגי' בע"י,
(ח) כמותו ע"י: (ט) נגלה
ש"ל אל יך לבסס וגו' ע"י
פרשי' בתורה ובמכות יא.
ובסוטה מג"ג: (י) ד"ה אפילו
אחרי ד"ה לריכין:

תורה אור השלם

1. ואמר ביום ההוא הנה
אֵלֵהֶנּוּ זֶה קָרְנוּ לוֹ
וְיִשְׁעֵנוּ זֶה יְיָ קָרְנוּ לוֹ
נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה
בִּישׁוּעָתוֹ: ישיעוהו כה ט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מלי כ"י דלא
מוסיף יסף ומשום הכי
קבצי נגילה מלי:

לעני רש"י

אי שקריין קופסה בעיקר
לחכשימים.

מוסף רש"י

ואמר רב מתנה כ"י. ולכן
שמתו שז"ל לקבורה ושל
הסריחו (רשב"ם ב"ב ע"א).
הטוב והמטיב. נרצות
הטוב והמטיב שנתנו
לקבורה. יום שפסקו בו
לכרות עצים למערה,
כדוגמת [א] הגדול אומר
מט"ו באב תשש כחה של
חמה ולא היו כורתין עצים
למערה מפני שאין יבשין.
וכיון שאין יבשין מתליעין.
וקא, יום תבר מגל.
כלומר, מעתה אין אנו
צריכין מגל לתרוץ בו
עצים. [ומכאן ואילך]. פי
מט"ו באב, מי שמוסיף מן
הלילה ליום, כלומר, עומד
בלילה ושונה שכבר האריך
הלילה, ומי שלא וסיף
תקבריה אימיה, שאינו מן
החכמים שמגדירין שינה
מענייהן בעולם [הזה]
וחיים לעולם הבא.
הדרן עלך
בשלשה פרקים

* פי' הגון על זה ממנו בספר החיים שחבר אחי הגאון מהר"ל מפראג. בספר זיכות ח"א פ"ג, (** כיומא וסוף משנת רמ"א ז"ל וכן בסוף י"ג כ"ב כמו רמזים על הזכות שמות הללו.